

Motion till riksdagen 2005/06:Fi316

av **Helena Hillar Rosenqvist m.fl. (mp)**

Krav på mobiler i statlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om statlig upphandling av mobiltelefoner.

Motivering

Internationaliseringen av resurs-, varu- och avfallsflödet går mycket fortare än utvecklingen av miljöpolitiken. Regelverket hinner inte i kapp. Sveriges medlemskap i EU och WTO gör det svårare att genomföra vissa typer av miljöpolitiska åtgärder. Det gäller inte minst på kemikalieområdet.

Produktion av varor hos ett fåtal internationella företag för en global marknad används t.ex. som argument mot åtgärder för att motverka användningen av farliga kemikalier inom elektroniken. Dessa varor tillverkas för en internationell marknad – och hamnar inte sällan i en svårreglerad internationell avfallshantering.

Den snabbväxande mobiltelefonmarknaden är ett tydligt exempel på detta. Mobiltelefoner kan innehålla tungmetaller som bly, kvicksilver, kadmium och beryllium. De kan också innehålla ämnen som bromerade eller klorerade flamskyddsmedel, PVC m.fl.

Ibland framhålls konsumentmakt som ett miljöpolitiskt komplement till regleringar. Det gäller både i den svenska miljödebatten och EU:s miljöhandlingsprogram. Konsumentmakten kan vara av stor betydelse, men har också stora begränsningar. Den offentliga upphandlingen är av särskilt stor betydelse. Trots regeringsförslag och riksdagsbeslut om användning av offentlig upphandling i miljöarbetet konstaterar senaste miljömålspropositionen att den inte används tillräckligt aktivt.

Där konsumentmakten fungerar bäst kan den påverka producenterna mycket fortare och starkare än vad som hade varit praktiskt möjligt med politiskt beslutade regleringar. Detta kan vara särskilt viktigt för varor som pro-

Fel! Okänt namn på

duceras för en global marknad. En förutsättning för att konsumentmakten ska fungera är dock att konsumenter får information på ett lättillgängligt sätt. Valfungerande miljömärkningssystem fungerar ibland som ett viktigt stöd för konsumenter (och andra inköpare).

Fackföreningsrörelsen TCO har tagit fram ett märkningssystem som fått stor betydelse för att minska miljöbelastningen från datorer och bildskärmar. Den har stort genomslag internationellt, vilket gynnar Sverige både genom att det blir mindre utsläpp här i landet och genom att det blir mindre utsläpp i andra länder som kan påverka vår miljö, t.ex. genom Östersjön.

TCO:s utvecklingsavdelning har tagit fram en märkning av mobiltelefoner. För den samma betydelse som märkningen på datorer och bildskärmar skulle det betyda mycket för miljön både inom och utanför Sverige. Utöver miljöegenskaper tar kriterierna för telefonerna i likhet med kriterierna för datorer och bildskärmar även upp strålning och ergonomiska egenskaper. Det kan vara av stor betydelse för enskilda konsumenter och för personer som använder telefoner mycket i sitt arbete.

Men märkningen har mött ett motstånd från mobiltelefonstillverkare. Statens upphandling spelade en viktig roll för att få genomslag för märkningen på datorer. Det skulle det kunna göra också för märkningen av telefoner.

I sin framtida upphandling av mobiltelefoner bör staten därför ställa som så kallad ”skall-krav” att telefonernas egenskaper avseende miljö, ergonomi och strålning motsvarar åtminstone de krav som ställs för att få TCO-märkningen. Ett tydligt uttalande om att man kommer att ställa de kraven i nästa upphandling ger tid för producenter att anpassa produktutvecklingen.

Stockholm den 5 oktober 2005

Helena Hillar Rosenqvist (mp)

Åsa Domeij (mp)

Ingegerd Saarinen (mp)

Lotta Hedström (mp)